

Pedagógiai program

Bajnai Napközi Otthonos Óvoda

Jelen módosítás alapja a 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet,
Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.
(XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról.

Hatályos: 2018. 09.01.

Készítette a Bajnai Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az óvoda adatai	4
2. Helyzetelemzés	5
2.1 Az intézmény környezete	5
2.2 Az óvoda bemutatása	5
2.3 Tárgyi erőforrás	6
2.4 Humán erőforrás	6
2.5 Nevelőtestületünk jellemzői	7
2.6 Óvodánk segítői	7
2.7 Az óvoda csoportszerkezete	8
3. Az óvodánk által hangsúlyozott értékek, gyermekképünk	8
3.1 Óvodai nevelésünk alapelvei	8
3.2 Gyermekkép	9
3.3 Óvodakép	11
4. Az óvodai nevelés rendszere	12
5. Az óvodai nevelés feladatai	11
5.1 Egészséges életmódra nevelés- Egészségfejlesztési program	14
5.2 Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása	16
5.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása	24
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	24
6.1 Személyi feltételek	24
6.2 Tárgyi feltételek	25
6.3 Az óvodai élet megszervezése, napirend	26
6.4 Az óvoda kapcsolatai	28
7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	28
7.1 Játék	29
7.2 Munka	31
7.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás	32
7.3.1 Mese, vers	34
7.3.2 Ének –zene, énekes játék	35
7.3.3 Rajz, festés, mintázás, kézimunka	36
7.3.4 Mozgás	39
7.3.5 Külső világ tevékenységeinek megismerése	40
8. A gyermekvédelem az Óvodában	41
9. Differenciálás, inklúzió, integráció	42
9.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek integrációja	50
9. Ünnepeink, hagyományápolás	52
10. A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére	54
Legitimációs záradék	

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet Alapító okirat

1. AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda neve: Bajnai Napközi Otthonos Óvoda

Az óvoda címe: 2525 Bajna Óvoda utca 16.

Telefonszáma: 33/ 447-137

Fax.: 33/ 447-137

Email cím: bajnaiovoda@invitel.hu

Az óvoda alapítója: Bajna Község Önkormányzata

Alapító szerv címe: 2525 Bajna Kossuth Lajos u. 1.

Az alapító okirat száma: 78/2013.(VI.24.) számú képviselőtestületi határozat

Az óvoda fenntartója: Bajna Község Önkormányzata

Az óvoda jogállása: Önálló jogi személy és szakmailag önálló, gazdaságilag részben önálló költségvetési szerv vezetője az óvodavezető, aki képviseli az óvodát, és gyakorolja az óvoda alkalmazottai felett a munkáltatói jogkört, mint „felsőbb vezető”

Az óvoda csoportjainak a száma: 4 csoport, 100 férőhellyel

Az óvoda tevékenysége:
a 3-7 éves (indokolt esetben legfeljebb 8 éves) korosztály óvodai nevelése és napközbeni ellátása.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő: a gyermekek egyéni biztonságérzetének megteremtése;
- szociális: a társas együttélés alapvető normáinak megismertetése, formálása.
- nevelő- és személyiségfejlesztő: az óvodásgyermek alaptévékenységébe (a játékba) ágyazott ismeretszerzés és a harmonikus személyiségfejlesztés megvalósítása.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján, saját lehetőségeinket, eredményeinket, értékeinket figyelembe véve készítettük el. Tartalma megfelel az Alapprogramban foglaltaknak. Érvényesülnek benne azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Helyzetelemzés

2.1. Az intézmény és környezete

Bajna Komárom –Esztergom megyei település, közvetlenül a Gerecse lábánál fekszik. A települést különlegesen szép természeti adottságai, történelmi, kulturális emlékei, néprajzi hagyományai, igényes és rendezett környezete teszi vonzóvá.

Állandó lakossága 2000 fő felett van.

Bajna látványos építészeti emléke az 1741-ben épült Sándor Metternich-kastély. Egykor pompázó szépségű, húszholdas parkjára ma már csak néhány idős fa emlékeztet.

2.2. Az óvoda bemutatása

Községünkben 1954 óta működik óvoda. A jelenlegi épületbe 1982-be költöztünk. 2009 nyarán az óvodaépület új külsőt öltött. A pályázati pénzből történt felújítás során új ajtók, ablakok kerültek beépítésre, és külső hőszigetelő burkolattal látták el az épületet.

2.3. Tárgyi erőforrás

:Korszerű, jó tárgyi felszereltséggel rendelkező épület biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott munka feltételeit. Mindhárom csoportszobához tartozik gyermekmosdó és öltöző, van elkülönítő helység, nevelői szoba, ahol a szülő és a csoportvezető óvónő a gyermekkel kapcsolatos problémákat meg tudja beszélni. A csoportszobák természetes megvilágítása megfelelő, a mesterséges megvilágítás korszerű.

A bútorzat nagy része új, könnyen mozgatható, variálható. Az elhasználódott székek folyamatos cseréjével hosszú időre megoldott a foglalkoztatók és öltözők berendezése. Állaguk óvására kell gondot fordítani.

Az alapvető szemléltető eszközök minden foglalkozási ághoz rendelkezésre állnak. A nevelőmunka eredményessége érdekében azonban még sokféle kiegészítő eszközre van szükség. Ezek beszerzéséhez fedezetet nyújtott a költségvetésünk, másrészt az óvónők munkája, ötletessége, a szülők segítsége (anyagi és más felajánlások) valamint az aktuális pályázati lehetőségek. A játékeszközök a gyermekek fejlesztését szolgálják. Ezért nem mindegy, hogy milyen minőségűek, és mennyi van belőlük. Minden óvónőnek feladata az eszközök gondos kezelése és tervszerű, megfontolt pótlása. A gyerekeket arra neveljük, hogy vigyázzanak ezekre, és rendeltetésszerűen használják őket. Három számítógép segíti a szakmai és ügyviteli feladatok ellátását. Az óvónők mindegyike rendelkezik számítógépes ismeretekkel, így munkájukat esztétikus formában és könnyebben jeleníthetik meg akár a szülők felé, de a szakma felé is. Rendelkezünk Internet hozzáféréssel, mely a munkánkhoz szükséges információk megszerzésének egyik nagyon gyors, naprakész, fontos segítője.

Az óvoda épülete mellett elhelyezkedő fedett terasz színtere a mozgásos játékoknak, testnevelés foglalkozásoknak, rossz idő esetén a gyerekek itt mozoghatják ki magukat, és itt lehet megtartani a szülőkkel közös tevékenységeket (ünnepélyek, gyermeknapi rendezvények, koncertek.). Szükséges egy erősítő berendezés beszerzése, amely a rendezvények érthetőségét és színvonalát biztosítja. A testneveléshez szükséges fejlesztő eszközök nagy része megvan (a kötelező eszköznormának megfelelően).

Az udvar napos és árnyas területének aránya megfelelő. Nyugodt és mozgalmasabb tevékenységekre egyaránt van lehetőség. Felszereltsége még nem optimális, bár az elmúlt években jelentősen bővült, megújult.

Az óvoda tisztántartásához megfelelő mennyiségben és minőségben állnak rendelkezésre gépek.

Az ételt a HACCP- rendszer szerint rendelkező konyhától / mely egy épületen belül van az óvodával / kapjuk.

2.4. Humánerőforrás

A csoportokban óvodapedagógusok és dajkák látják el a napi feladatokat – öt óvónő, három dajka és egy takarító alkalmazott.

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. Az óvónők mindannyian főiskolai végzettségűek. A sajátos nevelési igényű gyermek ellátását megbízott gyógypedagógus, végzi. A logopédiai foglalkozásokat a szakszolgálat segítségével tudjuk megszervezni.

Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába. A program megvalósításához szükséges továbbképzések témáját, és a továbbképzésekben résztvevő óvodapedagógusok névsorát, az éves továbbképzési terv tartalmazza. A dajkák részben szakképzettek. Napi munkájuk során az óvónőkkel való megbeszélés alapján segítik nevelési céljaink, feladataink megvalósulását (gondozási feladatok). Óvodánkban minden dolgozó saját egyéniségét adva segíti a közös célok elérését. Mindenki tudja és érzi, hogy eredményt úgy érhetünk el, ha közösen cselekszünk, mindenki tehetségének megfelelően.

Az óvodába beíratott gyermekek – elhanyagolható kivétellel – igénylik az egész napos ellátást és étkeztetést is.

A sajátos nevelési-oktatási igényű gyermekek létszáma az előző 10 év mutatóit figyelve nem befolyásolja az óvodai létszámot. Az óvodai szakmai munka következtében 1-2 kivétellel a tankötelezettek az általános iskola 1. osztályában folytatják tankötelezettségük teljesítését.

Egyéb, a szakmai munkát segítő erőforrások

- szülői munkaközösség
- pályázati lehetőségek kihasználása.

2.5. Nevelőtestületünk jellemzői:

- A folyamatos önképzés, szervezett továbbképzéseken való részvétel, a továbbképzési tervnek megfelelően.
- A szervezett továbbképzés során szerzett ismeretek átadása egymásnak.
- A tudást becsüljük, egymást elfogadjuk és tiszteljük.
- Segítünk egymásnak.
- Segítünk a környező települések óvodáiból hozzánk forduló kollégáinknak, tapasztalatainkat, tudásunkat átadjuk.

- Fogékonyak vagyunk az újra, folyamatosan karbantartjuk szakmai ismereteinket.
- Nevelésünkben érvényesülnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, *értékkrendjének* és módszertani szabadságának érvényesülését. / *Megkötéseket csak a gyermekek érdekeinek védelmében tartalmaz.*
- Alkalmazkodunk a változásokhoz, a helyzetelemzés után keressük a megfelelő lehetőségeket.
- A gyermekgondozók a nevelőmunkát segítve hatást gyakorolnak a gyermekekre. Ezért az óvónők rendszeresen megbeszélnek a feladatokat, tennivalókat a gyermek gondozókkal.

2.6. Óvodánk segítői:

A gyermekek egészséges fejlődését ellenőrzi, segíti a háziorvos és a fogorvos. A védőnő a nevelési évre kidolgozott ellenőrzési tervnek megfelelően elvégzi a szűrővizsgálatokat, és nem tervezett esetekben is, ha szükséges, segíti a munkánkat. A logopédus a beszédhibás gyermekek kiszűrését, majd szakellátásukat biztosítja. Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermek nevelését is ellátjuk

2.7. Az óvoda csoportszerkezete:

Óvodánkban életkoruk szerint homogén csoportokba osztjuk be a gyerekeket- kis-, középső- és nagycsoportokat szervezünk. A csoportok létszámának kiegyenlítése miatt olykor vegyes csoportokat is szervezünk. Az egyes gyermek fejlettsége határozza meg a vele szemben támasztott követelményeket. Ha egy gyermek nem tudja teljesíteni a korcsoportra jellemző elvárásokat, akkor javasoljuk a szülőnek, hogy még egy évig maradjon abban a csoportban. Ha szükségesnek látjuk, akkor a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményét kérjük. A gyermekek optimális esetben három évig ugyanabba a csoportszobába járnak, ugyanaz az óvónő és gyermekgondozó foglalkozik velük. Így az együttműködés szakmai együttműködése biztosított.

3. Az óvodánk által hangsúlyozott értékek

3.1. Óvodai nevelésünk alapelvei

- A gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása, megbecsülése, kibontakoztatása.
- A gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítése, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Elősegítjük a gyermek egyéni képességeinek kibontakozását, és személyiségének fejlődését.
- Szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, kiegyensúlyozott óvodai légkört teremtünk a gyermekek számára.
- A fejlődéshez sokféle, változatos tevékenységet biztosítunk, különös tekintettel a játékra.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg, ezt mindig szem előtt tartjuk.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodának kiegészítő, *esetenként hátránycsökkentő szerepe van.*

Óvodai programunk célja és feladatai

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet a meghatározó.

Ezért életkorhoz és nevelési helyzethez igazodóan dolgoztuk ki és teremtettük meg azokat a személyi és tárgyi feltételeket, szervezeti kereteket, amelyek biztosítják az óvoda funkcióit.

Munkánk során arra törekszünk, hogy az óvodába járó gyermekek, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben nevelkedhessenek.

A velük foglalkozó felnőttekből sugározzon a mindenkit egyformán befogadó és elfogadó gyermekszeretet, tolerancia, gyermekközpontú magatartás.

A hátrányos helyzetből érkező, nehezen beilleszkedő gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusaink magatartása, a másság elfogadása mintaként szolgáljon a csoport számára.

Az esztétikusan kialakított a gyermekek és felnőttek által folyamatosan formálódó és értékeket óvó környezet, példa értékű legyen a gyermekek számára.

3.2. Gyermekkép

Abból a tényből indulunk ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, *szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben* is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A családdal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és a gyermek spontán érését hangsúlyozva olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül a legtöbbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a különböző környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeknek sajátos, életkoronként változó testi-lelkiszükségletei vannak.

A személyiség kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodában megteremtjük azt az érzelmi biztonságot, melyben átéljük a befogadottságot, a szeretet érzését, ahol személyiségüket tiszteletben tartva, teljesítményüket megbecsülve ösztönözzük arra, hogy önmagukat minél teljesebben valósítsák meg.

3.3 Óvodakép

Olyan óvodában kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a szülő, a gyermek és a munkatársak felszabadultan és biztonságban érezhetik magukat. Munkánkat szolgáltatásként értelmezzük célunk a partneri elégedettség folyamatos növelése, az igények szakszerű kielégítése.

Az óvoda szakmailag önálló intézmény, mely a családi nevelés kiegészítője gyermek harmadik életévétől, az iskolába lépésig.

Pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolába történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse a harmonikus fejlődést, a személyiség kibontakoztatását, a *hátrányok csökkentését*, figyelembe véve az egyéni és életkori sajátosságokat valamint az eltérő fejlődési ütemet (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.

A nevelésben fontos a gyermeki személyiség elfogadása, tiszteletben tartása, megbecsülése és a belevetett bizalom.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, készségeinek és képességeinek kibontakozását.

Az óvodai nevelés során az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről: az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről.

különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság

megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyó családok / migráns/ gyermekeinek óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását az ember jogok és alapvető szabadságok védelmét.

3. Az óvodai nevelés rendszere

A nevelés alapvető keretei :

Azokat a pedagógiai feladatokat soroljuk a keretek közé, melyek a gyermek óvodai életébe periodikusak, visszatérnek, és az óvodába történő belépéstől a kilépésig mintegy keret fogja át a tevékenységi rendszert.

Ide tartoznak : - Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az *erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés*
- Az anyanyelvi-, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Ezek a keretek a feltételei a gyermek személyiségfejlődésének, és egészséges testi, lelki harmóniája kialakulását segítik elő.

Az óvodai élet tevékenységi formái:

Az egyes kereteket segítik a következő tevékenységek:

- A játék.
- A tanulás
- A munka.

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb, személyiségformáló és képességfejlesztő tevékenysége, amelyen keresztül indirekt módon tanul.

A nevelőmunka tartalma:

- Anyanyelvi nevelés és kommunikáció
- A környező világ tevékeny megismerése és mennyiségi, formai viszonyai.
- Mozgás, testnevelés.
- Esztétikai nevelés :
 - Ének, zene, énekes játék
 - Mese, vers
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

5. Az óvodai nevelés feladatai

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód alakítása – Egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatok

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírsav-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodapedagógus, az óvodai felvételi után készítsen a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát.

Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt, mert a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

Gyermektükör

Az anamnézis felvétele óvodába járás előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája befogadás végére, az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése félévenként történik. (fogadóórák alkalmával, a kedves szülőkkel megbeszélve, melyet aláírásukkal igazolnak) Az anamnézist célszerű a családlátogatáson kitölteni, a gyermekek fejlettségi szintjének regisztrálását, pedig érdemes elvégezni a befogadás befejezésére, hogy tervezni lehessen az egyéni fejlesztéseket.

A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. Az óvoda nevelőtestületi szinten kidolgozott egységes egészségügyi szokásrendszerrel rendelkezik.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést, biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4-ed részét az óvodában kapják, ezért az óvoda a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen.

Az étkezési szokásokat az óvodapedagógus úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészség táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban – minden igyekezet ellenére – sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállítás), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágasra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- Szervezzenek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként egy-két gyümölcs- és zöldségnapot.

- Adjanak tanácsot, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélét, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italfélesekkel.

Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsoljanak be a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.

- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kertet látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor felhasználásával.

- Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvónők, a boltokban kapható mindenféle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

A környezetvédelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk.

- csapok elzárása

- folyékony szappan használata

- levegő minősége a csoportszobában

- közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hason a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, izléses öltözködés előnyéről.

(nyáron kalap és fényvédőkrém használata)

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön.

Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A rövid ideig tartó, szervezett csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.

A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy órai nyugodt pihenés után az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a nem alvó 5-6-7 éves gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak, májustól és a nyári hónapokban az iskolába felvett gyermekeknek legyen lehetősége csak akkor pihenni, ha külön igényük van rá. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolások napirendje szerinti életre.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek, ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni. Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegyenítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

Mindennapos testnevelés, testmozgás:

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítsunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban.

Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvodapedagógus szervezzen napi kocogó-futó lehetőségeket. Ovikör, a gyermekek meghatározott futópályán, önmaguk döntéséig el, mennyit futnak. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek a víz edző hatását is érezzék meg az óvodában. Jó idő esetén, az óvoda udvarán pancsoljanak, zuhanyozzanak. (A zuhanyzót egy fára kötött locsoló is helyettesítheti.)

Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás, a lehetőség szerint korcsolyázás. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához. Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kinn tölthetik. Az óvoda udvarát úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvodapedagógusukat. Ugyanakkor legyen egy olyan udvarrész, ahol a gyermekek kisebb-nagyobb társaikkal együtt játszhatnak pl. focipálya. Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész. Legyen füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok Szép virág, cserje, izléseken kialakított gyermek virágos kert.

A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a játékokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az izlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek.

Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel vagy napellenző használatával védjük. Az óvodapedagógus a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket.

Alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere.

Legyen olyan sarok vagy csoportszoba rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a mikro csoportos séták alkalmával talált "kincseket".

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca.

Az öltözőben a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla, ahol havi időszakokra lebontva tájékoztatást kapnak a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

A programhoz megfelelő az óvoda folyosója, ahol lehetőség szerint kialakítható az ovigaléria. A gyermekek szemmagasságában kiállított megfelelő megvilágításban szolgálják az alkotásokra történő rácsodálkozást.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi

szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniaja a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák és a takarítónő munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A Szakértői Bizottság logopédusával konzultál, aki hetente tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Ezért az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- szabad beszélgetések
- a mesélés

A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni.

vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megaláztatottságát szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy kizsákmányolása bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermekeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési i intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltnek vizet a kancsóból. Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltözködnek.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.

- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
 - A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
 - Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, izlésesre törekvés.
- Mindent megteszünk óvodánkba járó gyermekek egészségének megőrzése és betegségek megelőzése érdekében.

Ezért vásároltuk a „só- várat

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermek életkori sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezérik, személyiségében az érzelmek dominálnak.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Célunk

- A gyermek érzelmi biztonság iránti igényének kielégítése.
- Érzelmi, indulati életének, frusztrációtűrő és tolerancia képességének fejlesztése.
- A szociális érzékenység mellett a reális én-tudat kialakulásának elősegítése.
- A szokás – és normarendszer megalapozása.

Feladataink

- Megismerjük a gyermek családi háttérének érzelmi beállítottságát.
- Otthonos, derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott óvodai légkört alakítunk ki. A beszoktatást ma már inkább „befogadásnak” nevezzük.
- Támogatjuk a gyermek óvodán belüli érzelmi kapcsolatainak kialakulását, segítjük a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt kapcsolatok elmélyítését.
- Biztosítjuk a gyermekeknek, hogy kielégíthessék társas szükségleteiket
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy tiszteljék és fogadják el a különbözőségeket.
- Fejlesztjük a gyermek érzelmeinek felismerő képességét mesén, versen bábozáson stb. keresztül.
- Olyan közös élményeken alapuló közös tevékenységeket szervezünk, amelyek személyiségük fejlődését segítik elő /pl.: ünnepi készülődés, ajándékkészítés egymásnak /.
- Lehetőséget biztosítunk az érzelmi kifejezésére, és erősítjük a pozitív érzelmeiket, de a negatívakat is kiélheti / kulturáltan, az indulati élet kontrolljának elsajátításával /.
- Olyan szociális érzékenységű gyermekeket nevelünk, akik képesek másokkal kapcsolatot felvenni, kooperálni és kommunikálni.
- Ápoljuk a csoportok közötti kapcsolatokat.
- A társas együttélés szabályait és az egyéni viselkedési normákat megalapozzuk
- Annak elfogadására és megértésére neveljük őket, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermek egyéni igényeit kellő empátiával fogadjuk.
- Egyértelművé tesszük számára, hogy mit-miért tartunk helyesnek, miért utasítjuk el, mi áll

távol tőlünk.

- A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermek problémáit megértjük. Az óvodás gyermek ÉN- központúsága fejlődési sajátossága, csak sok példa és gyakorlás következményeként lesz képes magán kívül másokkal is törődni. Az együttműködés csak bizonyos ÉN- tudattal. ÉN- képpel rendelkező gyermekkel alakítható ki. Az én-kép, én-tudat csak biztonságban, szeretetben élő gyermeknél alakul megfelelően.

EZÉRT FONTOS AZ ÓVODÁS GYERMEK FELE ÁRADÓ SZERETET !

Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermek valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, (érzelmi töltés) jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvónő modell szerepe meghatározó, de példa értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése is. Mintakövetésre készítjük, visszajelzésekkel adunk kapcsolataikról és tevékenységeikről. Figyelemmel kísérjük szociális megnyilvánulásait.

Meghatározó a kortárs modell szerepe is. Az együttműködés közben gyakorolják az alá-mellérendelt szerepeket. Alkalom van a reális ÉN- kép kialakulására. Az együttműködés közben a gyermekek között előforduló konfliktusokba akkor avatkozunk be, ha sérelem vagy fizikai bántalmazás éri a gyermeket és ezt önmaga nem képes elhárítani. Ezzel segítjük a gyermek konfliktus megoldó és tűrő képességének alakulását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel./ pl.: pedagógiai szakszolgálat, pszichológus, logopédus stb./.

A gyermeki tevékenységek

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt kedvük szerint. Az óvodai élet valamennyi területén rendszeresen ismétlődő tevékenységekbe bekapcsolódnak. Az ünnepek, ünnepélyek előkészítésében és a kellemes hangulatú lebonyolításban részt vesznek. Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek, és elsajátítják az átadás kedves módozatait. Tervezik a kellemes élményt ígérő eseményeket. Egymást segítik a különböző tevékenységekben. A csoportok közös mesedélutánokon vesznek részt.

A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.1. Az anyanyelvi nevelés

Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak kialakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel, a javítgatás elkerülésével – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvodai nevelőmunka kiemelten foglalkozik a következő területekkel:

- a beszédhallás fejlesztése,
- a szókincs gyarapítása
- a szövegértés fejlesztése,
- a gyermek beszédkedvének, kifejezőkészségének fejlesztése.

A gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A társadalmi változások tartalmi korszerűsítést várnak el tőlünk is. Felerősödött az

információs társadalom által megkívánt ismeretek, készségek és képességek fejlesztésének igénye pl.:

- kommunikációs képesség.
- problémafelismerő és döntési képesség.
- konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek.
- együttműködési képesség fejlesztése.

5.2. Értelmi fejlesztés és nevelés

Célja

A gyermek sokoldalú érzékszervi tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és folyamatos, célirányos bővítése.

A szerzett ismeretek között egyszerű összefüggéseket tudjon felfedezni

Feladatai

Olyan biztonságérzetet nyújtó óvodai környezet biztosítása, ahova a gyermek örömmel, bizalommal jár. A rá ható ingerekre (tapasztalati alkalmak) csak ekkor reagál. Amennyiben fél, nem jutnak el az ingerületek az agyba –annyi, mintha nem érték volna ingerek.

Nagyon fontos fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása!

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Fejlesztési feladatok, fejlesztendő területek, képességek, készségek

- *akarat*
- *a környezet tisztaságára nevelés / a tiszta, esztétikus környezet iránti igény erősítése*
- *anyanyelvi nevelés: szókincsbővítés*
- *bátorság*
- *beszédkészség*
- *csoportosítás*
- *egészséges életmódra nevelés*
- *egészséges táplálkozási szokások erősítése*
- *egyensúlyérzék*
- *együttműködési képesség*
- *elemi számolási készség*
- *elemi szociális motívumok és képességek*
- *empátiára, toleranciára nevelés*
- *finommotorikus koordináció*

- *grafomotoros és reprodukciós készség / vonalvezetés, vonaltartás és reprodukciós készség gyakorlása nagy- és finommozgással / helyes vonalvezetés és vonaltartás gyakorlása*
- *gyors döntési és alkalmazkodási képesség*
- *hallás*
- *halmazképzés*
- *halmazok összehasonlítása az elemek valamely tulajdonsága szerint*
- *időrendiség*
- *irányított összehasonlítás*
- *irányok: jobbra-balra / alatt-fölött / fel-le*
- *írásmozgás-koordináció*
- *kapcsolatteremtő képesség*
- *kifejezőképesség*
- *kommunikációs képesség*
- *koncentrációs képesség / tudatos összpontosítás*
- *környezettudatos magatartásformák kialakítása*
- *megfigyelőképesség*
- *menntiségek összehasonlítása (sok, kevés, legkevesebb, legtöbb, több, kevesebb stb.)*
- *mozgásreprodukciós képesség*
- *művészetekkel való találkozás*
- *olyan szokások, viselkedésformák megalapozása, amelyek elősegítik a természetes környezettel, az ott lévő értékekkel való harmonikus kapcsolat kialakulását*
- *önbízalom erősítése*
- *összehasonlítás (valamely tulajdonság – nem mennyiség – alapján)*
- *párok létrehozása*
- *relációszőkincs*
- *rendszerzés*
- *ritmusérzék*
- *sorozatok készítése / soralkotás*
- *szabálytudat*
- *szelektív hulladékgyűjtés fontossága*
- *szem-kéz koordináció*
- *szín- és formálátás / színek felismerése*
- *térérzék, téri tájékozódás*
- *türelem, kivárás képessége / tűróképesség*
- *zenei képességek*

A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- A gyermek képessé válik az összefüggések felfedezésére.
- Él benne az alkotás, *kísérletezés* vágya, mer és tud alkotni.
- Képessé válik a későbbi iskolai feladatok teljesítésére, megértésére, örömmel tevékenykedik.

A gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

DIFER mérés

Feltérképezi az írásmozgás-koordináció fejlettségét, amely az íráskészség elsajátításának előfeltétele. Megnézi a beszédhanghallást, amelynek fejlettsége az olvasási készséget határozza meg; a relációszókincs fejlettségét, amely a nyelvi információk vételéhez szükséges. Vizsgálja a matematika tanuláshoz elengedhetetlen elemi számolási készséget, valamint a tapasztalati következtetést és a tapasztalati összefüggés-kezelést, mely a kritikus tanulás feltétele. Méri továbbá a beilleszkedéshez, együttéléshez szükséges elemi szociális készségek szintjét.

A mérések eredményeit feldolgozás után a differenciált fejlesztések megtervezéséhez használjuk fel.

Az eredményekről a szülők is tájékoztatást kapnak.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1. Személyi feltételek

Óvodánk nevelőmunkájának középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodai nevelés eredményességének érdekében az óvodapedagógusok és a munkájukat segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolják tevékenységüket.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, amit utazó pedagógussal tudunk csak biztosítani.

Migráns gyermekek nevelése esetén, a dolgozóknak feladata lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése kapcsán feladatunk, hogy megvalósítsuk a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Nevelő testületünket 5 óvoda pedagógus alkotja.

A pedagógiai munkát segítő dolgozók száma 3.

Az óvoda tisztaságáért egy fő takarítónő felel.

6.2. Tárgyi feltételek

Az eszköz és felszerelés jegyzék alapján az alapvető felszereltséggel, eszközzel rendelkezünk. tárgyi feltételek bővítése folyamatos.

Csoportszobáink több funkciót töltenek be, a játék, az étkezés, a foglalkozás és a pihenés színhelyei.

Az óvoda csoportszobáit, udvarát úgy alakítottuk ki, hogy azok a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálják. Biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni.

Törekszünk arra, hogy az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosítson az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremtsünk a szülők fogadására is, ami az óvodavezető irodájában és az óvónői szobában történhet.

6.3. Az óvodai élet megszervezése, napirend

A gyermekek egészséges, *tevékenységekben megnyilvánuló* fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, *valamint a gyermek együtt működő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.*

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A napirend egészséges rendszert visz a gyermek életébe.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Törekszünk arra, hogy a folyamatosság az egész nap folyamán minden gyereknél, minden tevékenységnél érvényesüljön.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi a kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi.

Meggyőződésünk, hogy a gyermekek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez.

Ez a fajta tevékenység csak akkor lehet pozitív hatású, ha a gyermekek jó közérzettel, örömmel végzik.

A gondozási feladatok teljesítésével bensőséges gyermek felnőtt kapcsolatot teremthetünk,

- kialakítjuk a gyermekek énképét, segítjük önállóbbá válását a rájuk bízott feladatok sikeres teljesítésével.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező és nem kötelező dokumentumok, feljegyzések is szolgálják.

A heti rend kialakításában a tevékenységek komplexitása az útmutató.

Egy-egy téma köré csoportosítva dolgozzuk fel az élményeket és tapasztalatokat. A heti rend megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, érdeklődésüket.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével

Napirend

Nyitástól – ebédig (5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése)	Szabad játék (Alvás, pihenés biztosítása az ezt igénylő gyermekeknek.) Játékba integrált egyéni és csoportos tevékenységek Testápolási teendők Tízórai Verselés-mesélés, dramatikus játék Rajz, festés, mintázás, kézimunka Ének- énekes játék, gyermektánc Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban Énekes játékok az udvaron Séták, kirándulások, tapasztalatszerzés Mindennapos szervezett mozgásos játék
Ebéd (kb. 11.45-13.00-ig)	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebédttől – Uzsonnáig (kb.13:00-14:50)	Mese, altató Pihenés, folyamatos felkelés
Uzsonna (kb.15:30-tól)	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:00-től)	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban Választható párhuzamos tehetséggondozó gazdagító tevékenységek

6.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt(bölcsődék és egyéb szociális intézmények) az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, ill. közművelődésügyi intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az óvoda - család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való *szoros* együttműködés. Ebben az együttműködésben a legfontosabb kapocs a gyermek az ő érdekei határozzák meg az együttműködés formáját és tartalmát. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A jó kapcsolatban fontos szempont a nyitottság és a felmerülő problémák közös megbeszélése. A legnagyobb segítséget akkor adjuk meg a szülőknek, ha minden téren pozitív minta kerül eléjük.

Célunk:

Igényeljük a szülők a gyermekeik számára az óvodai elhelyezést.
különösen a cigány származású szülők esetében.
Kölcsönös bizalom alakuljon ki köztük és köztünk már a beíratás alkalmával.
Tiszteljük egymást, kölcsönösen fogadjuk el a másságot és alkalmazkodjunk egymáshoz.
A nevelőtestület legyen nyitott és segítőkész.
Helyezzük háttérbe az előítéleteket.

Feladataink:

Ismerjük meg a családok szokásait, nevelési elveit.
Mélyítsük el az együttnevelés igényét.
Minden magatartási formában alapozzuk meg, hogy a szülő pozitívan álljon hozzá az óvodai neveléshez.

Óvoda és a fenntartó kapcsolata

Ahhoz, hogy az intézmény zavartalanul működjön, fontos az információ rendszer, mely segíti a megfontolt, megalapozott gazdálkodásunkat.
Napi kapcsolatban törekszünk a hitelességre, a valós adatok és tények közlésére.

A kapcsolattartás formái

Megbeszélések
Látogatások
Tájékoztatás
Rendezvényen való részvétel

Óvoda és Egészségügyi Szakszolgálat kapcsolata
(orvos, védőnő, fogorvos)

Évente egy alkalommal a gyermekek egészségügyi vizsgálaton vesznek részt.
A védőnő tisztasági vizsgálatot tart az óvodában, évente egy alkalommal a gyermek hallás, látás, színvizsgálat, súly és magasságmérését vizsgálja a háziorvos és a védőnő.
A középső és nagycsoportosok évente fogászati vizsgálaton esnek át.

Az óvoda, a Családsegítő, és Gyermekjóléti Szolgálat**A kapcsolattartás formái**

Látogatás
Megbeszélés
Tájékoztatás
Szükség szerint szóbeli megbeszélést tartunk, ahol tájékoztatjuk egymást a problémás gyermekekről.

Óvoda iskola kapcsolata

Célunk:

Zökkenőmentes iskolakezdés
Összehangolt pedagógiai munka
Kölcsönös látogatások

Feladataink

- Szakmai tapasztalatcsere munkánk eredményessége érdekében, mellyel a gyermekek sikeres iskolakezdését szeretnénk megvalósítani.
- Ismerkedés, tájékozódás az elsős tanító néniével.
- Az óvoda és iskola közötti jó kapcsolat minőségi javítása.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

7.1. A játék

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb a mozgás és a játék, melyek erőteljes hatással vannak a gyermeki személyiség fejlődésére.

A játék az óvodai nevelés egyik leghatékonyabb eszköze. A játék létforma, a gyermeki fejlődés alapja a személyiség tükrözője. A játékban kiemelten fontosnak tartjuk a gyermek szabadságának és az óvodapedagógus fejlesztő munkájának együttes érvényesülését.

Játék alatt tapasztalatokat, ismereteket szerez a gyermek közvetlen és tágabb környezetéről, közben fejlődnek képességeik, mozgásuk, gondolkodásuk, beszédük. Ha megfelelő tapasztalatuk, élményük van, akkor a játék pozitív irányba fejlődik. Az óvodában sokat, szabadon és örömmel játszó gyermekekből, nyitott, érdeklődő iskolás majd felnőtt válik.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Feladataink

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy változatos, esztétikus eszközök vegyék körül a gyerekeket, ami motiválja őket a játékra. Az óvoda feladata a nyugodt, derűs légkör

megteremtése, a megfelelő hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőség biztosítása, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, konstruáló és szabályjátékhoz.

Napirendünk rugalmas, a lehető legtöbb időt fordítjuk a játékra. A játék lehetőségét az udvaron is biztosítjuk a gyermekek számára, esztétikus, biztonságos játékeszközökkel és játéktérrel.

Óvodapedagógusaink szívesen vesznek részt a játékban, ami fokozza a játék örömét. Indokolatlanul nem avatkozunk a játék menetébe.

A játék megtervezésénél, irányításában mindig szem előtt tartjuk az egyes csoportok életkori sajátosságait.

Fejlődés jellemzői

3-4 éves korban a szerepjáték a domináns játéktevékenység. A már elsajátított tárgyi cselekvések sorát gyakorolják a gyermekek. Közvetlen környezetük tárgyait / játékszereket / rakosgatják. Véletlen mozgásokat ismételgetnek újra meg újra, hiszen a siker ismétlésre készíti a gyermekeket. Játsszanak a hangokkal, halandzsza szövegekkel, rövid mondatokkal, dallamokkal.

5-6-7 éves korban már a gyakorló játék helyét fokozatosan átveszi a szerepjáték, ami gazdag lehetőségeket nyújtó játékfajta.

Kialakul az együtt játszás öröme.

Rövidebb hosszabb ideig tudnak egyfajta szerepben tevékenykedni.

A szerepeket ki tudják osztani, tudnak vezetni és társként játszani egymással.

Betartják az általuk felállított szabályokat.

Barkácsolás és a konstruáló játék kiegészítőként is és önállóan is megjelenik 6-7 éves korban.

7.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermek munkajellegű tevékenysége önként – azaz örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység. Nagy a nevelő értéke, a gyermeket testileg, szellemileg egyaránt fejleszti. Edzi és fejleszti az izmokat, az egész szervezetet. Rengeteg ismereti elemet, tanulást és az értelem állandó fejlesztését igényli. Minden munka erőfeszítéssel jár, amely akadályok leküzdésére irányul. Ezáltal fejlődik az akarat és a kötelességtudat.

A gyermek munkajellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

A gyermek munkajellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munkára nevelés már a családban megkezdődik. A családi nevelés feladata a munkára való előkészítés. A gyermek munkájának a játékból kell kiindulnia. A játék természetes előkészület a munkára nevelésre.

Óvodás korban fokozódik a gyermek érdeklődése minden iránt, ami a felnőttek munkájára és kapcsolataira vonatkozik. Szívesen kapcsolódnak be a házi munkába.

A játék és a munka közti különbség az indítékban van. A munka célra irányuló tevékenység. Elvégzését külső szükségesség indokolja és felelősséggel jár. A gyermek mindennapi tevékenységének része a munkajellegű tevékenység, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat.

Az óvónő feladata

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munkajellegű tevékenység megszervezésénél figyelembe kell venni a gyermek életkorát, fejlettségi szintjét. A gyermeket túl nem terhelhetjük. Ügyelni kell arra, hogy mindenkinek legyen feladata.

Minden csoportban meg kell teremteni az önálló munkavégzés feltételeit, lehetőségeit. Biztosítani kell a munka állandóságát és folyamatosságát. Az óvónő minden esetben értékeli a munkát. A közvetlen segítség a gyerekek önállóságának és a munka elvégzéséhez szükséges ismereteinek, készségeinek fejlesztésében nyilvánuljon meg. Igyekeznek elérni, hogy a család is szoktassa a gyermekeket a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére. A gyermekük fejlettsége alapján vonják be őket a család munkájába.

Az óvónő feladata a munkára való előkészítés, ügyelve arra, hogy a munka játékos jellege megmaradjon. Ehhez megfelelő munkaeszközt, elegendő munkalehetőséget, helyet, nyugodt, békés hangulatú légkört kell biztosítani.

Munkafajták:

1.Önkiszolgálás

Az önálló étkezés, önkiszolgálás szokásainak kialakítását fokozatosan és tapintatosan végezze el az óvónő. Hagyjon időt a gyerekeknek a tevékenység végzésére.

2. Naposság

A naposság közösségi megbízatás, nélkülözhetetlen a csoport életében. 4 éves kortól lehet bevezetni. Feladattudatot, figyelemösszpontosítást igényel. Nem kötelező.

4-5 éves korban a naposi munka sikere összefügg a kiválasztás módjával, a munka irányításával, értékelésével. Helyes, ha minden csoportban önállóan alakítják ki a kiválasztás rendszerét. Az óvónő ismertesse a gyerekekkel a kiválasztás módját, készítsen napostáblát, ahol a gyerekek egyértelműen követhetik ki lesz a napos. A naposokat köténnyel lássa el. Ügyeljen arra, hogy mindenki sorra kerüljön. A naposok a feladataikat növekvő önállósággal lássák el.

5-6-7 éveseknél a naposi munka megszervezése az előzőekhez hasonló, de már nagyobb önállósággal, felelősséggel látják el feladataikat. A naposi teendők kibővülnek. Az óvodapedagógus ezt megbeszéli a gyerekekkel, ezzel is növeli a közösségért végzett munka jelentőseit.

3. Növényápolás

A csoportszobában és a kertben az évszakoknak megfelelően szervezzük meg a tevékenéseket. Csíráztatást, rügyeztetést, veteményes és virágkert gondozást, falevelek gyűjtését.

4. Egyéb munkák

Vegyenek részt a gyerekek az óvoda udvarának rendezésében, tisztán tartásában. Minden munkajellegű tevékenység eredményeként hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy munkájuk hatására szépül, megújul környezetük. Vezessük rá a gyerekeket arra, hogy esztétikus, rendezettebb lesz a körülöttük lévő világ, ha teszünk érte valamit. Csak így marad töretlen. Munkájukat jelentősnek, fontosnak kell tartani, hiszen a gyermek munkakedve.

7.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A megfigyelés, emlékeztető vésés és felidézés gyakorlati tevékenységekbe ágyazottan fejlődik. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére, majd a fogalmi gondolkodást szóbeli kifejezés követi.

A tanulás alapja az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható tevékenysége, amelyet az óvodapedagógus előre megtervezett feladatok alapján a gyermekek részvételével szervez és irányít. A tanulásirányítás a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül. A tanulás tartalma a gyermekek közvetlen környezetéből származik. Az újabb tapasztalatok, ismeretek szorosan kapcsolódnak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan bővül.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek *képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése*. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- *a játékos, cselekvéses tanulás.*

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, problémamegoldás, rendszerezés.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás megszervezése

A szervezett tanulás formái: kötött és kötetlen foglalkozások. Mindkettőben érvényesül a nevelői céltudatosság és tervszerűség.

Kötetlenség:

A gyermekek önkéntes részvételét jelenti. Az óvodapedagógustól nagy körültekintést igényel a foglalkozás időpontjának a megválasztása.

Kötött foglalkozás:

Más magatartást igényel a gyerekektől. Részvételük nemcsak a belső szándéktól, hanem az óvodapedagógus által kitűzött feladattól is függ.

A kötetlen és kötött foglalkozások alakítják a gyerekek magatartását. Ezek a foglalkozások oldottak, játékosak és élményszerűek legyenek. Dolgozhatnak a gyerekek egyéni munkaformában, önállóan saját eszközzel. Mikro csoportos formában társaikkal együttműködve, egymást segítve. Frontális formában óvónőre, társakra figyelve együtt oldják meg a feladatot.

Olyan helyzeteket teremtsünk, amelyben a cselekvés, a gondolkodás és a beszéd különböző irányú és tartalmú megerősítést kapjon.

Az óvodapedagógus szabadon eldöntheti, hogy melyik formát alkalmazza a napi tevékenységek során.

7.3.1. Verselés mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésmódokat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átléltető szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.